

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Levelezési cím: 1535 Budapest, Pf. 773.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 11/757-5/2016	
Érkezett: 2016 OKT 28.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: db	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott országgyűlési képviselők (levelezési cím: Képviselői Irodaház, 1054 Budapest, Széchenyi rkp. 19.) – válaszul az Alkotmánybíróság II/757-3/2016. számú megkeresésére – a II/757-2/2016. számú végzésre a következő észrevételeket tesszük:

I.

A XV. cikk (2) bekezdésének sérelmére hivatkoztunk, miszerint „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

A fenti jogsérelemre hivatkozással kiterjedt érvelést tartalmazott beadványunk, amely több vonatkozó AB-döntést idézett, amelyek a hátrányos megkülönböztetés értelmezésének gyakorlatát vizsgálták.

Korábbi beadványunkból a következőket emelnénk ki:

„Esetünkben a hátrányos megkülönböztetés azon felnőtt emberek csoportját érinti, akik nem használnak nikotintartalmú dohányterméket, mégis kötelezi őket arra a jogalkotó, hogy olyan emberek társaságában tartózkodjanak, akik ilyen termékeket használnak, és ezzel ez utóbbiak nem csak a maguk, hanem az ott tartózkodásra kötelezett személyek egészségét is károsítják. Elmondható, hogy az e-cigaretta elnevezésű termék használata szintén önkéntes, azonban azzal, hogy az e terméket használókat bizonyos helyekre, területre tereli a jogalkotó, nem tartja be azon előírást, miszerint egyes jogok korlátozása elképzelhető, azonban az meg kell, hogy feleljen a szükségesség-arányosság alkotmányossági előírásának, amely az Alkotmánybíróság történetében az egyik legrégebben és egyik legtöbbet értelmezett jogelvhez kapcsolódó előírás.

„[a]z Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog vagy szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát az szükséges, hogy a korlátozás megfeleljen az arányosság követelményének: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni” (ABH 1992, 167, 171.).

A fentieket megvizsgálva nyilvánvaló, hogy az előírás minden ésszerű indokot nélkülöző, az elért célra minimális figyelemmel sem lévő, a szabályozással okozott alapjogsérelem tekintetében teljes mértékben alkalmatlan ezen megfeleltetésnek.”

A törvényben foglalt megkülönböztetés az alaptörvényi rendelkezés utolsó fordulatát valósítja meg, miszerint „egyéb helyzet” (ld. az okfejtést a nem nikotinhasználó felnőttek csoportja vonatkozásában) alapján tesz indokolatlan különbséget a törvény homogén csoportok között. A homogén csoport megállapításának az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint szabályozás, jogszabály vagy konkrét jogszabályi rendelkezés viszonylatában lehet helye. Ebben a kontextusban vizsgálható, hogy a szabályozás koncepciója, valamely jogszabály rendelkezéseinek összessége vagy adott esetben egy konkrét jogszabályi rendelkezés a hatálya alá tartozó jogalanyok helyzetét azonos módon és mértékben alakítja-e, vagy különbséget tesz közöttük. Amennyiben különbségtétel tapasztalható, a további vizsgálatok célja lehet annak megállapítása, hogy az eltérő kezelésnek van-e alkotmányos indoka. Álláspontunk szerint sem a szükségességi, sem az arányossági vizsgálatnak nem felel meg a támadott szabályozás. Az alapjog, amelyhez – nézetünk szerint – mérni kell a kifogásolt normát, az Alaptörvény XX. cikke és a XXI. cikk (1) bekezdése. Ezen jogok alapjogi karakterét számos közelmúltbeli döntés megerősítette. Ezzel összefüggésben rámutatunk arra is, hogy az Alaptörvény a testi és lelki egészséghez való joggal összefüggésben is hangsúlyozza a környezetvédelem kiemelt szerepét, ebből következően a környezet védelmének egyszer már elért szintjének – megfelelő alkotmányos indok nélküli – csökkentése megvalósítja mind az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdésének, mind a XX. cikkének a sérelmét {l. 3068/2013. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [44]–[46], illetve 16/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [90]–[91], [106], [110]} Álláspontunk szerint a védelmi szint csökkentése kellő súlyú alkotmányos indok hiányában történt, és így alaptörvény-ellenes a támadott szabályozás.

II.

A végzés 2. pontja szerinti, az Alaptörvény M) cikkének sérelme vonatkozásában – a korábbi beadványunkban jelzetteket is hivatkozva – a következőket kívánjuk kifejezni:

A versenykorlátozás sérelmét az M) cikk (2) bekezdése vonatkozásában jeleztük, ezt pontosítjuk a bekezdés első mondatának megjelölésével, amely a következőkről rendelkezik: „Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit.”.

Ezen rendelkezés sérelme annak okán valósult meg, miszerint az elektronikus cigaretta forgalmazására, árusítására a korábbi, már megkötött szerződések felülírásával kerül bevezetésre törvényi rendelkezéssel több módosítást eredményező szabályozás. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az Országgyűlés jelenleg is tárgyal olyan törvényjavaslatot (T/12371. számú), amely a forgalmazás további lehetőségeit korlátozná, ezzel a versenyt alapvetően befolyásolva és lehetőségeit beszűkítve.

Rá kívánunk mutatni a korábbi beadványunk szerint arra, hogy „Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában több alkalommal foglalkozott már a szerződési szabadsággal, és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szerződési szabadság a piacgazdaság lényegi elemének és önálló alkotmányos jognak (de nem alapvető jognak) minősül, amelynek biztosítását a gazdasági verseny szabadságáról rendelkező alkotmányos szabály [Alkotmány 9. § (2) bekezdés] is megköveteli [ld. összefoglalóan pl. 7/2006. (II. 22.) AB határozat, ABH 2006, 181, 198–199., további alkalmazhatósága a megegyező szabályozásra tekintettel az Alaptörvényre is kihatóan].

Kimunkált elv, miszerint az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a piacgazdaság két létfontosságú eleme a vállalkozás és a verseny szabadsága. A piacgazdaság plurálisan tagolt tulajdoni szerkezetű gazdaság, amely a különböző tulajdonformák egyenrangúságának, valamint a vállalkozás és verseny szabadságának alkotmányosan elismert elve alapján

működik. [...] A piacgazdaság alapvető létformája a verseny. A piacgazdaságra alapozott társadalmi és gazdasági rend létfontosságú értéke a gazdasági verseny kibontakoztatása, védelme. [19/1991. (IV. 23.) AB határozat, ABH 1991, 401, 402.] A piacgazdaság, és így az Alaptörvény M) cikke által védett vállalkozás és verseny szabadsága működésének elengedhetetlen feltétele a szerződési szabadság, amely ennek következtében szintén élvezi az Alaptörvény védelmét. Ezt támasztják alá a szerződési szabadságnak a Ptk.-ban foglalt garanciális szabályai is.” {3192/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [15]–[21]} A 3298/2014. (XI. 11.) AB határozat ezt megerősítve úgy fogalmazott, hogy „a Magyarország gazdasági alaprendjét meghatározó Alaptörvény M) cikkéből következő szerződési szabadság – mint a piacgazdasági lényegi eleme [13/1990. (VI. 18.) AB határozat, ABH 1990, 54, 55.] – (nevesítetlen) alkotmányos jog, de nem minősül alapjognak, mivel az Alkotmánybíróság azt nem alapvető jogot tartalmazó rendelkezésből vezette le” {3298/2014. (XI. 11.) AB határozat, Indokolás [29]}.

A szerződési szabadság emellett szoros összefüggésben áll az Alaptörvény által védett tulajdonhoz való joggal is. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése a tulajdon szabadságát, a tulajdonosok magánautonómiájának a védelmét is garantálja. A tulajdon egyik részjogosítványa a tulajdonosi „rendelkezés” szabadsága, amelynek szükségszerű tartalmi eleme a szerződési szabadság. Ez az alkotmányos jog megilleti az elektromos cigaretta forgalmazásával foglalkozó személyeket is, akik ma már nem végezhetik ezt a korábban jogszerűen végzett gazdasági tevékenységet.

A szerződési szabadság tehát megállapítottan az Alaptörvény M) cikkéből és a XIII. cikk (1) bekezdéséből következik, tehát nem alapvető jog, azonban önálló alkotmányos jogként élvezi az Alaptörvény védelmét, és olyan, Alaptörvényben biztosított jognak minősül, amelynek sérelmére az Abtv. szerinti alkotmányjogi panasz is alapítható. A korlátozás alkotmányossága azonban nem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján, hanem – figyelemmel a közérdekre is – az ésszerűségi tesztet alkalmazva bírálendő el (jelezve kapcsolódását a fenti okfejtéshez). Az ésszerűségi teszt alapján az Alkotmánybíróság nem a norma tartalmának, hanem a norma által elérendő cél (1.) és az alkalmazott különbségtétel (2.) közötti viszonyt az ésszerűségét vizsgálja. Nézetünk szerint nem állapítható meg az ésszerűségi kapcsolat tekintetével arra, hogy az elektromos cigaretta kevésbé káros (lásd a III. pontot), mint a hagyományos dohánytermékek, valamint a dohányzás stigmatizáló hatására, a nem hagyományos dohányterméket fogyasztók (különösen a nem nikotintartalmú termékeket fogyasztók) dohányboltokba való kényszerítésének és a korábban elektromos cigarettát forgalmazók ebbéli tevékenységből való kizárásának nincs ésszerű indoka. Az alkalmazott jogalkotói intézkedés ezen túl alkalmatlan is az elérni kívánt cél megvalósítására.

E körben utalunk még arra is, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának Vékony kontra Magyarország ügyben (65681/13) hozott döntése is alkalmazandó lehet az ügyben, amely szerint (a hatósági engedéllyel végzett) gazdasági tevékenység az Emberi Jogok Európai Egyezményének 1. Kiegészítő Jegyzőkönyve 1. Cikke által megfogalmazott tulajdonvédelmi klauzula hatálya alatt áll. Ebből következően pedig akár ex officio nemzetközi szerződésbe ütközést is meg lehetne állapítani az alaptörvény-ellenesség konstatálása mellett, hiszen az Alkotmánybíróság már 2011-ben leszögezte azt, hogy „[e]gyes alapjogok esetében az Alkotmány ugyanúgy fogalmazza meg az alapjog lényegi tartalmát, mint valamely nemzetközi szerződés (például a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya és az Emberi Jogok Európai Egyezménye). Ezekben az esetekben az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje. A pacta sunt servanda

elvéből [Alkotmány 7. § (1) bekezdés, Alaptörvény Q) cikk (2)–(3) bekezdés] következően tehát az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, »precedens-határozataiból« ez kényszerűen nem következne.” [61/2011. (VII. 13.) AB határozat, ABH 2011, 290, 321.]. Tulajdonképpen a jogi szabályozással történő tulajdonkorlátozás (kvázi kisajátítás) esetét valósította meg a törvényhozó, éspedig anélkül, hogy a tulajdonukban sértettek bármiféle kompenzációban részesültek volna, ami mindenképpen aránytalanságot eredményez. Ez a megközelítés nem idegen a magyar Alkotmánybíróságtól sem, e körben a 45/1997. (IX.19.) AB határozatra, a Csepeli Nemzeti Szabadkikötő ügyében született döntésre hívjuk fel a figyelmet. Ebben a döntésében az Alkotmánybíróság a tulajdon teljes elvonása hiányában is megállapította a kisajátítást: „[a]z Alkotmánybíróság már a 21/1990. (X. 4.) AB határozatában úgy foglalt állást, hogy az Alkotmánynak a kisajátításról szóló 13. § (2) bekezdése olyan garanciális szabály, amely a tulajdonnak nemcsak egyedi hatósági határozattal, hanem törvénnyel való elvonására is irányadó (ABH 1990, 73.). Értelemszerűen alkalmazandó ez az alkotmányi rendelkezés arra az esetre is, amely esetben a tulajdonosnak a közhatalmi korlátozást ellenszolgáltatás nélkül már túlnie nem kell, mert az aránytalan”.

III.

Az Alaptörvény XX. cikke kapcsán a következőket is meg kívánjuk jegyezni:

A testi egészség védelmét nem szolgálja azon intézkedés (amelyet a fent említett, folyamatban lévő törvényjavaslat az e-cigarettázók esetében megismétel), amely az elektronikus cigarettát használók és a kapcsolódó eszközöket vásárló személyeket a dohányosok közé „tereli”, ezzel részükre láthatóvá és helyben elérhetővé téve a „sima” dohánytermékeket is. Ezek az emberek viszont nagy részben éppen azért vásárolják az e-termékeket, mivel a dohányzásról történő leszokást segítik elő ezen újdonságok. Az elérni kívánt cél azonban veszélybe kerül azzal, hogy az érintettet újra és újra „megkísérti” a dohánytermék, mivel ugyanazon kereskedelmi egységben kérhető és ugyanott fogyasztható, használható az e-cigaretta és kapcsolódó termékei, mint a hagyományos dohánytermékek.

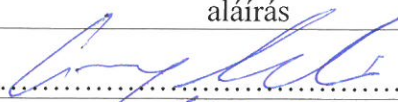
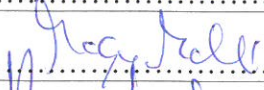
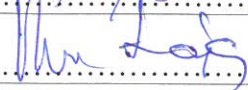
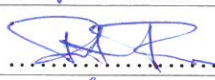
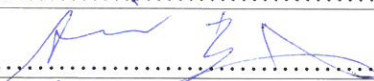
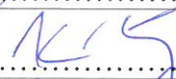
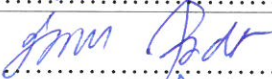
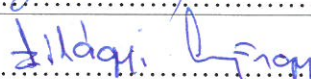
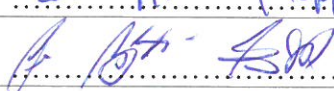
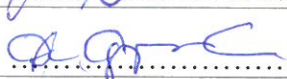
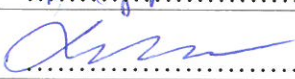
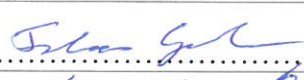
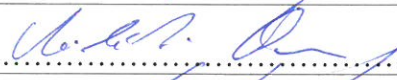
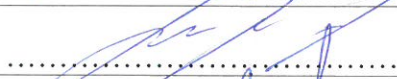
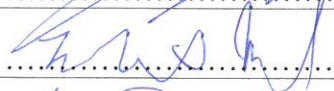
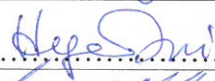
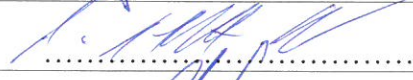
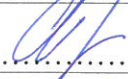
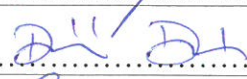
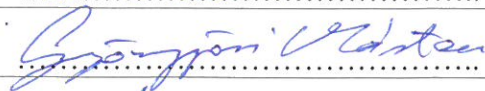
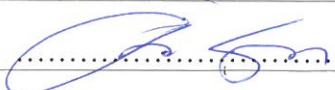
E kötelezés pedig a leszokás ellen hat, megjegyezve azt is, hogy a korábbi beadványunkban jelzett dohányzással kapcsolatos kutatási eredmények alapján egyértelműnek tűnik az egészségügyi kockázat alacsonyabb volta. Ezt valószínűsíti az alkotmánybírósági döntéshozatalban is alkalmazott, Egészségügyi Világszervezet témával foglalkozó tanulmánya is (http://apps.who.int/gb/fctc/PDF/cop6/FCTC_COP6_10Rev1-en.pdf?ua=1).

A fenti érveink alapján kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy beadványunkat az itt jelzett kiegészítésekkel szíveskedjen megtárgyalni.

Budapest, 2016. október 21.

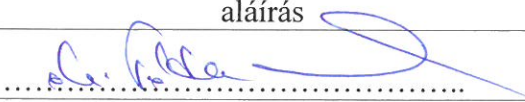
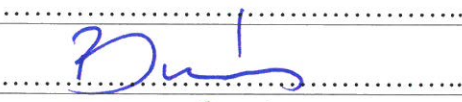
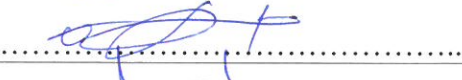
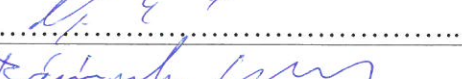
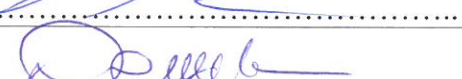
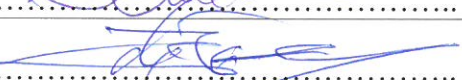
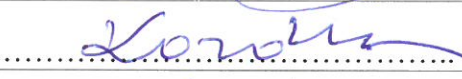
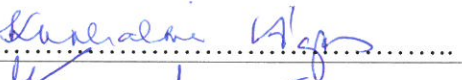
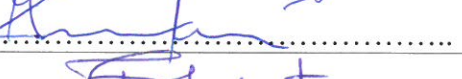
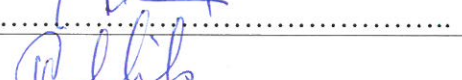
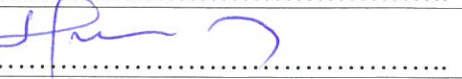
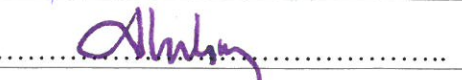
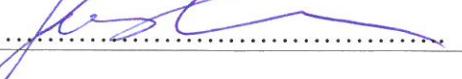
alulírott országgyűlési képviselők

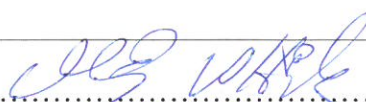
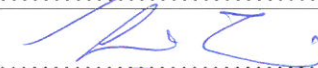
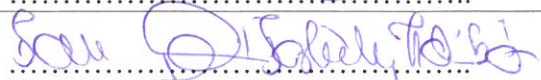
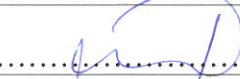
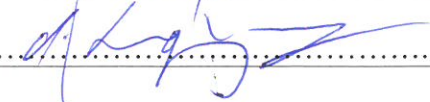
A csatolt kiegészítést az Alkotmánybíróságon futó II/575-3/2016. számú ügyben támogatom:

	név	aláírás
1.	SZÁVAY ISTVÁN	
2.	KEPLI LAJOS	
3.	MAGYAR ZOLTÁN	
4.	RIE LAJOS	
5.	PINTÉR TAMÁS	
6.	ANDER BALÁZS	
7.	KULCSÁR GERGELY	
8.	Egyed Bolt	
9.	SZILÁGYI GYÖRGY	
10.	DR. APÁTI ISTVÁN	
11.	DR. GYÜRE CSABKA	
12.	SWEIDER TAMÁS	
13.	FARKAS GERGELY	
14.	MIRKÓCZI ADÁM	
15.	Dr. Lukács István György	
16.	ZKWIAT ADÁM	
107	HEGEDŰS CRANTINE	
108	DR. STAUDT GÁBOR	
109	Volner János	
2019	DUKÓ DÓRA	
201	GYÖNGYÖSI MÁRTON	
202	Váfi Péter	
203	VONA GÁBOR	

	név	aláírás
24	BANA TIBOR	
25		
25.		
26.		
27.		
28.		
29.		
30.		
31.		
32.		
33.		
34.		
35.		
36.		
37.		
38.		
39.		
40.		
41.		

A csatolt kiegészítést az Alkotmánybíróságon futó II/757-2/2016. számú ügyben támogatom:

	név	aláírás
1.	DR. TÓTH BERTALAN	
2.		
3.	BUKÁNY SÁNDOR	
4.	DR. BAKÁCS LAJZSÓ	
5.	TÓTH CROBIA	
6.	Dr. Varga László	
7.	Dr. Bárány Gergely	
8.	HERINGES ANITA	
9.	DEMETER MÁRIA	
10.	DR. HÁRINGES TAMA'S	
11.	HARANGÓZÓ GÁBOR	
12.	KORÓZS LÁZSÓ	
13.	KUNHÁMI ÁDÉK	
14.	Dr. Hiller István	
15.	TÓTH'S JÓZSEF	
16.	TAKÁCS ISTVÁN	
17.	TELEK LÁZSÓ	
18.	SZABÓ SÁNDOR	
18.	MOLNÁR ZSÓLT	
20.	HORVÁTH LÁZSÓ	
20.	HISEKUNY DANI	
	név	aláírás
22.	GÖGÖS ZOLTÁN	

22.	MESTERHÁLY ATTILA	
23.	Kovács Zoltán	
24.	BANÓCSE ZOLTÁN LÓRINC	
25.	Kiss Lóráld	
26.	Gur Nándor	
27.	DR. LEGÉNY ZSOLT	
28.		
29.		
30.		
31.		
32.		
33.		
34.		
35.		
36.		
37.		
38.		
39.		
40.		
41.		